СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 138. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 16 червня 1933. VOL. XLI. No. 138. Jersey City, N. J., Friday, June 16, 1933. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ПРО ВОЄННІ ДОВГИ

ВАШИНҐТОН. — На Світовій Економічній Конференції порушили справу воєнних довгів, що відповідно до програми не повинно було мати місця. Тому в сенаті піднеслися голоси, щоб американська делеґація покинула наради і верталась до Америки.

Та справа набрала ще більшого замотання, коли Велика Британія повідомила Вашинґтон, що висилає сріблом $10,000,000 титулом сплати довжної рати, яка припадає на день 15 червня і виносить $75,000,000.

Оту сплату президент Рузвелт приняв на власну руку. Але зазначив, що він не може рішати в справі скасування чи зменшення довгів, бо це належить до конґресу. Президент приняв частинну сплату, щоби не виглядало, що Анґлія здержує виплату, себто виконання своїх зобовязань, бо це могло би відбитися недобре на дальших нарадах Економічної Конференції.

ВПЕРТИЙ СЕНАТ.

ВАШИНҐТОН. — Сенат заявився 59 голосами проти 39 за збільшення ветеранських допомог, зменшених урядовим проєктом з огляду на потребу заведення ощадностей.

За сенатом піде правдоподібно й палата послів. Проти цього заложить президент вето й щойно тоді перейде проєкт уряду.

ПРИМХИ ПРИРОДИ.

НЮ ЙОРК. — По небувалій сцені, від якої померли в краю понад 100 осіб, стало так холодно, що термометер упав до 50 степенів.

БОРОНИТЬ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Робинсон, демократ з Аркензо, заявив, що президент Рузвелт поступив дуже розумно, що не допустив до того, щоб Анґлія була змушена оголосити здержання сплати воєнного довгу. Бо коли Анґлія заплатила хоч частину довгу, то тимсамим потвердила слушність американської претенсії. Вона має право звернутися до президента й домагатись нового розгляду справи воєнних довгів. Такої думки, говорили демократи, був теж бувший президент Гувер.

Републиканці стояли на тім, що як би не закривати справи, а те, що зробила Анґлія, означає здержання сплати довгу Америці.

КОНҐРЕС ПРОТИ ЗМЕНШЕННЯ ДОВГІВ.

ВАШИНҐТОН. — Метю Вол, заступник президента Американської Федерації Праці, каже, що на його думку американський конґрес не згодиться ніяким чином на зменшення воєнних довгів.

НІБИ ПОЛІПШУЄТЬСЯ.

ВАШИНҐТОН. — Секретарка праці, місс Перкінс, оголошує, що в травні піднеслися роботи в мануфактурі на 4.8%, а виплати на 11.51%. Це є найбільший зріст, який занотовано на протязі останніх 10 літ, бо звичайно в тім місяці роботи зменшаються. З того заключають, що відносини таки поправляються.

КАТАСТРОФА, ЗАПОДІЯНА НЕФАХОВІСТЮ.

ВАШИНҐТОН. — Доходження над розбиттям кермовика „Акрон" виказують, що катастрофа не була би наступила, колиб обслуга корабля була краще обзнакомлена зі своїм ділом. А так не було. А це тому, що випробуваних до летничої служби людей переносять до маринарки, заступаючи їх при літаках невідповідно підготовленим елементом.

ЯК КОРИСТАЄ АНҐЛІЯ З ІНДІЇ.

НЮ ЙОРК. — Американські ґазети оголошують за „Ди Дейлі Експес" з Лондону, що Анґлія вивезла з Індії від вересня 1931 до травня 1933 р. $500,000,000 у золоті.

ЛІМЕН ПОМАГАЄ ЖИДАМ.

НЮ ЙОРК. — Ґовернор Лімен відкрив жидівську кампанію за збірку $1,000,000, котрі мають бути зібрані в Ню Йорку й околиці на допомогу Жидам в Німеччині. Ґовевернор візвав усіх Жидів, щоби допомогли своїм переслідуваним братам.

НЕВЕЛИКІ ДОХОДИ З ПИВА.

НЮ ЙОРК. — Власники ресторанів твердять, що нема з пива такого доходу, якого вони надіялися. Зворот до ліпшого наступить щойно тоді, як буде знесена прогибіція і допущене добре вино.

КАРДИНАЛ ХВАЛИТЬ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНҐТОН. — Кардинал Гейз заявив, що світ потребує тепер відважних і розважних провідників. До таких зачислив він президента Рузвелта.

І МЕЛОН НЕ ПЛАТИВ ПОДАТКІВ.

ПІТСБУРҐ. — В. Л. Мелон, братанок Андру Мелона, бувшого секретаря скарбу, відповідає перед судом за те, що не заплатив доходового податку в сумі $2,020,131.

УКРАЇНЕЦЬ ДІСТАВ НАЙВИЩЕ ВІДЗНАЧЕННЯ.

Найвище відзначення за успіхи в науці, золоту медалю ґенерал-ґубернатора, призначив цього року Манітобський університет молодому українському студентови, Емілеви Луцькому у Вінніпеґу. Щорічна конвокація університету, на якій роздано медалі, другі нагороди і дипльоми для тих, що покінчили свої студії, відбулась у Вінніпезькій Авдиторії в середу, 17 травня. Між тими, що дістали дипльоми, було розмірно мале число Українців, мабуть наслідком тяжких часів.

РАЗ ПОМОГЛО.

Львівська шкільна Кураторія рішила була в лютім 1933 р. замкнути народню V-клясову школу „Рідної Школи" в Бережанах, бо воєвідська санітарно-будівельна комісія „орекла", що ця школа нібито не відповідає вимогам санітарно-будівельних приписів (замала, занизька, затемна). Кружок „Рідної Школи в Бережанах вніс відповідний відклик до міністерства освіти і тепер прийшло письмо, що постанову Кураторії вікликається і школа буде істнувати далі. Виходить з того, що та школа не є така страшна, як здавалося панам з комісії...

ПОЛЬСЬКИЙ ПЕДАҐОҐ.

В Штуківці, пов. Турка, учитель Хробак грозить батькам поліцією за те, що вчать своїх дітей співати українські пісні і народній гимн. А в школі постійно запитує дітей „хто ви?" Діти хором відповідають: „Греко- католицького обряду, народности української". Тоді п. Хробак ганьбить дітей і каже: „То вам треба спровадити православного ксьондза, бо то тільки Русини є католики. Дурний той, хто вам говорить, що ви Українці". Такого педаґоґа має Штуківець.

БАНДИТИ В БІЛЦІ ШЛЯХОЦЬКІЙ.

Коли учасники свята „Українська Молодь Христови" верталися в неділю, 7-го травня, зі Львова і випала їм дорога через село Білка Шляхоцька, коло Львова, то сільські підростки засипали вози градом каміння і груддя. З самого заду полишилася фіра, де їхали люди з Журавник (майже самі дівчата), і коли з того воза скочив студент Василь Крет (син нашого мужа довіря), щоби відігнати напасників, дістав каменем над око і тільки щастю завдячує, що не втратив ока. Треба додати, що село Білка, де підростають такі молоденькі бандити, не є українське село, тому й нема великого дива, що воно хотіло показати супроти української молоді свою „вищу культуру".

ВБИВСТВА.

В Олексинцях, пов. Борщів, Матвій Николин убив рискалем хрестну маму, Варвару Пилецьку. Осиротила шестеро дрібних діточок. Вбивника поліція арештувала. — У Великодну Пятницю в Полянці, пов. Львів, Федь Пелех застрілив пасерба Петра Стеця, а другого пасерба, Ілька, смертельно зранив. Цей злочин поповнив Пелех, як кажуть, у власній обороні, бо пострілені напали його у власній коморі. Пелеха поліція арештувала.

КАРА ЗА НЕВІДПРАВЛЕННЯ БОГОСЛУЖЕННЯ В ДНІ УРОДИН МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

Рішенням з дня 1. V. ц. р. Ч. К. 613/33 засудив староста в Добромилі о. Йосифа Райнеровича, пароха в Лопушниці, за невідправлення Служби Божої в дні 19. березня ц. р., себто в дні уродин марш. Йосифа Пілсудського, на 400 злотих кари або 10 днів арешту. Проти того засуду вніс о. Райнерович відклик до окружного суду в Перемишлі.

ВЕЛИЧЕЗНІ БОЛЬШЕВИЦЬКІ ЗЛОВЖИВАННЯ.

В радянському подорожньому бюрі „Інтуруст" переведено низку арештовань. Під замітом зловживань арештовано 26 урядовців разом з директором. Державний скарб потерпів шкоду на міліон рублів. Підчас ревізії в кабінеті директора знайшли 8,000 долярів, схованих за портретом Леніна. Арештованих буде судити колеґія ДПУ, бо влада хоче оминути явний судовий процес.

ГРАБУНКОВИЙ НАПАД НА ШКОЛУ.

Три замасковані бандити вломилися вікном до шкільного будинку та мешкання управителя школи, Новака, в Павлосові, пов. Ярослав, і, стерроризувавши домівників рушницями, готовими до стрілу, зрабували готівку 105 зл., два золоті годинники, один ніклевий годинник, золоту обручку і кілька інших предметів загальної вартости 1,000 зл. Як сильно підозрілих арештовано Іґната Мазярка, Станислава Ґоня і Владислава Мазярка з Павлосова.

МІС ПОЛЬОНІЇ ЗАКИНУЛИ КРАДІЖ.

У Варшаві жиє тепер польська фільмова артистка, міс Польонія, Яніна Смолінська. Якийсь Станислав Брохвич-Козловський (що всюди подавався за судженою міс Польонії) вніс до комісаріяту зажалення, що вона присвоїла собі ріжні речі, готівкою 2,500 зл. і що його била та знущалася над ним. Міс Польонія твердить, що Козловський говорить неправду.

ЗНАЙШОВ КОРОЛІВСЬКИЙ СКАРБ.

Зі Стокгольму повідомляють, що один рільник підчас роботи в полі біля містечка Кроппо знайшов залізну скриню зі скарбом шведських королів. Цей скарб, який зник по смерти короля Ґустава Адольфа, складається з золотих і срібних преметів, самоцвітних каменів і т. д. Деякі речі походять з 12 і 13 віку.

ЩО МОЖУТЬ ЗРОБИТИ СВІДОМІ ЛЮДИ.

В Волі Міховій, пов. Лісько, споживча кооператива, основана в р. 1925., приміщувалася в домівці капітули. На жаль, капітула вимовила кооперативі помешкання, а на її місце примістилася „страж поґранічна". Кооператива мусіла бідувати без доброго приміщення. Цього було людям забагато і взялися енерґійно до діла. За молодю пішли й старші. Всі свідомі люди дають даремно будівельний матеріял і свою працю і через осінь та зиму вибудували простору домівку, яка вже на укінченню.

ЛЕМКІВЩИНА ПРОБУДИЛАСЯ.

В Климківцях, пов. Горлиці, під проводом о. Філяса молодь горнеться до освітної праці. Улаштовують концерти і вистави. І завзяті москвофіли приходять на ці вистави і дасть Бог, що вони вкінці прозріють і навернуться до свойого народу. — В Криниці в осени 1932 р. д-р Гнатишак, адвокат, і Трохановський, учитель з Криниці, заложили Лемківський Комітет співпраці з „бебеками" (одинкою). Багато збаламучених селян вписалися до того Комітету, сподіваючися, що він розпічне освітню працю. Та цей Комітет розпочав свою діяльність від ставлення памятників-хрестів на чужих цвинтарях (напр. у Злоцькім) всупереч волі селян, так, що мусіла асистувати поліція. Коли кацапам не повелося зі ставленням хрестів, почали основувати читальні Качковського. Та й тут стрінулися з досить великою відпорністю, бо тільки старші віком дали себе заманути на кацапську принаду. А до Аблюхова то кацапські проводарі і не показались, бо потерпали за свою шкіру. Це село вже таке свідоме, що береться до активного очищування села від московських прислужників. Місцевому дякови кацапови виповіли службу за його киринну протиукраїнську роботу.

Колиж „Лемківський Комітет" програв і при основуванні читалень Качковського, тоді почав аґітацію за створення окремого епископату для Лемківщини. Але це не перешкаджає криницьким „господжам" явно бунтувати шкільну дітвору проти вживання католицького молитовника. І так кацапи самі не знають, чого хочуть: раз хочуть православія, то знову католицького епископа. Але дві сотні лемківських громад вже пробудилися зі сну, вже спала їм кацапська полуда з очей і вони не дадуть себе знівечити. Всі свідомі Лемки повинні освідомлювати своїх братів, щоби й вони прозріли та стали твердо в обороні належних прав на життя і розбудову українського народу.

ШКІЛЬНА РАДА НЕ ПОЗВОЛЯЄ ПОВТОРЮВАТИ КЛЯСИ.

Шкільна рада у Вінніпеґу на своїм засіданню 18 травня постановила не позволити 400 ученикам, що мали цього року скінчити 11 степень, однакож не сідали до іспитів, повторяти клясу ще раз. Багато студентів, що кінчили 11 степень цього року, мають намір ходити ще один рік до тої кляси, бо не мають що з собою зробити. Шкільна рада постановила, що хто не записався до іспитів у червні, буде мати нагоду здати їх у вакаційній або вечірній школі. Однакож можна ще записатися до іспитів у червні.

БРАТ ЗАСТУПИВ БРАТА І ДІСТАВ КРИМІНАЛ.

У Золотім Потоці жиють два брати Мандлі, Жиди. Один з них, Абрум, є калікою. І пішов він до бранки за свого брата Хаїма. І так Хаїма звільнили з війська. Та поліція, що мала доручити військову книжочку Хаїмови, пізнала обманство і обох братів арештувала. Суд засудив Хаїма на 2 роки, а Абрума на 3 місяці.

УМЕР ГОЛОВА „РІДНОЇ ШКОЛИ" ІЛЛЯ КОКОРУДЗ

НЕБІЖЧИК ПОМЕР У 77 РОЦІ ВІКУ. БУВ ВИЗНАЧНИМ ПЕДАГОГОМ І ГРОМАДЯНСЬКИМ ДІЯЧЕМ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Ранком у пятницю, 2 червня, помер довголітній голова „Рідної Школи", Ілля Кокорудз. Покійний був дійсним членом Наукового Товариства імени Т. Шевченка, головою Союза Українських Власників і Реальностей та активним членом багатьох українських організацій. До останних днів свого життя небіжчик всі свої сили віддавав на працю для „Рідної Школи" та взагалі для виховання української молоді.

Ілля Кокорудз уродився в 1857 році в Яворові, в міщанській родині. По скінченню ґімназії та університету у Львові був довгі роки вчителем ґімназії в Бродах, Станиславові й у Львові. Від 1911 по 1927 рік небіжчик був директором львівської академічної ґімназії, а від 1927 року до кінця свого життя головою „Рідної Школи", на яке то становище його вибирали щорічно зїзди „Рідної Школи". Він твердо й уміло провадив „Рідну Школу" в часах її найбільшої фінансової скрути та адміністративних польських утисків. Не зважаючи на всі перешкоди й труднощі „Рідна Школа" під його керуванням розвивалася, росла й кріпшала, виконуючи своє національно-виховнице завдання.

Небіжчик написав за свого життя біля 40 наукових та літературних праць, виступивши перший раз на письменницьку ниву в 1885 році, коли в „Новій Зорі" було видруковано його студію про „Посланіе" Тараса Шевченка. Від того часу він друкував свої праці в ріжних українських журналах, газетах та в наукових записках Товариства імени Тараса Шевченка. Все своє майно покійний роздавав на народні цілі. Всі свої обовязки виконував завжди старанно й сумлінно, а тому вмер з почуттям добре виконаного свого громадянського обовязку.

Його смерть викликала великий жаль не лише в колах „Рідної Школи", якій він віддавав останніми роками всі свої сили, але й серед цілого українського загалу.

АМЕРИКА ЗА ПОЛЕКШЕННЯ МІЖНАРОДНЬОЇ ТОРГОВЛІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Голова американської делеґації на економічній конференції, секретар стейту Гол, нарешті виголосив свою довго ожидану всіми промову. Він зовсім не торкнувся питання міжнародних боргів та репарацій, але всю увагу переніс на потребу знесення ріжних обмежень та перешкод у міжнародній торговлі. Зокрема він говорив за потребу знесення високих мит та інших заборон, які перешкаджають нормальному станови міжнародної торговлі.

Французи висловилися за найскорший поворот держав до золотого мірника їх валюти. Анґлійці домагаються скорошої стабілізації американського доляра. Взагалі на конференції помічається велика розбіжність між американськими та анґлійськими, а також французькими домаганнями. Помітне велике розходження в поглядах на ріжні справи багатьох держав; тому не можна сподіватися скорого й успішного ходу праць конференції.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ БЛОФ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Голова російської делеґації на економічній конференції Літвинов, у своїй промові заявив, що Росія готова купити в інших державах на один біліон долярів ріжних фабрикатів та сирівців, очевидно, коли на цю суму Росія дістане позичку за кордоном, або зможе продати ті сирівці, що сама має.

Така заява викликала в колах анґлійської делеґації та делеґацій інших держав, котрі знають, як ведуть свою торговлю большевики, здивування й тихі завваги, що це казка про ведмедя, який вміє ходити по людському.

НІМЕЦЬКО-АВСТРІЙСЬКІ НЕПОРОЗУМІННЯ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Непорозуміння між австрійським урядом та ґітлерівцями дійшли до того, що німецький уряд арештував завідуючого пресою при австрійському посольстві в Берліні, а австрійський уряд у свою чергу зробив таксамо з німецьким начальником преси при німецькім посольстві у Відні.

Канцлер Дольфус протестував рішучо проти порушення Німцями права екстериторіяльности членів дипломатичного представництва. Та міністер справ закордонних Німеччини заявив, що він про це нічого не знає. Дольфус поспішно вертається з Лондону до Австрії, але обмине німецьку територію. В сінях приміщення лондонської конференції німецький журналіст назвав Дольфуса брудною собакою за те, що він скаржився перед великими державами на ґітлерівську політику, яка змагає до перевороту в Австрії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.0
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РОСТЕ І РОЗВИВАЄТЬСЯ

На ювилею 25-літньої своєї праці, влаштованім заходами молоді в 1898 р., порівнав себе Франко до пекаря, що пече хліб для щоденного вжитку. Будучи на вершку своєї слави, говорив, що плоди його духа це здебільша тільки обтесані з грубшого матеріяли. Але радів, що фундаменти будуються, а на тих фундаментах зможе зчасом здвигнутися пишне, сміле склепіння. А тоді: „Нехай пропаде моє імя, але нехай росте і розвивається український народ".

Оті слова приходять на думку, коли вчитуємося в описи тих національних маніфестацій, яких було в останніх часах так багато на нашій рідній землі. Ще не прогомоніла стотисячна маніфестація „Українська Молодь Христови", а вже доходять до нас вісти про дальші маніфестації, про „Велике Свято Молоді Рідної Школи", про „День Українського Спортовця" та про „Свято відслонення памятника Іванови Франкови".

Оті десятки тисяч, котрі виступали кількома наворотами на протязі одного місяця, за кождим разом для іншої цілі, виявили велику солідарність, зрілість і поступ наших братів у старім краю. Все те є дальшим доказом, що не пропало імя великого поета, а те зерно, яке він засіяв, зацвило буйним цвітом і починає видавати овоч. Ми бачимо, що за Великим Каменярем пішли малі каменярі з вірою, що:

Нехай прокляті ми і світом позабуті,
Ми ломимо скалу, рівняєм правді путі.

І ось тій великій праці отих каменярів і їхній посвяті можемо завдячувати те, що наш нарід, переживаючи Голгофту, не тільки що не гне національного хребта, але ще випростовується націовістю, що вона росте й розвивається.

Величаві маніфестації старого краю повинні знайти щирий відгук і серед української іміграції в Америці. Коли там, під обухом окупантів, піднімається життя і вибухає живою силою, то й тут треба нам виказувати більшу активність. Хай і про Україну в Америці можна буде сказати з чистою совістю, що вона росте і розвивається.

Тому кілька літ ми були змушені зводити важку боротьбу за маніфестацію в память Франка. Спорили тут навіть за панахиди, якими віруючі громадяни хотіли згадати великого сина української землі. Та все те належить уже до минулого. Хай воно забудеться, бо новий час вимагає нової еннергії, а не споминів про минуле. Бо всім нам треба тепер думати про працю, щоби й американська Україна зростала й розвивалася.

О. С.

ПАКТ ЧОТИРОХ

Надією покривджених народів і — зморою новоутворених держав Середньої Европи, — є **пакт чотирох.** Скільки було ріжних, від заключення мира, — конференцій і постанов великих держав і Ліґи Націй, але ніяка не викликала такої злої крови в Чехії, Польщі й Румунії (та Росії), як отой пакт чотирох.

Спершу його проєкт поділав мов бомба. Зачалася мобілізації всіх сил малої антанти, Польщі й Франції, щоби перешкодити порозумінню Анґлії-Італії-Німеччини-Франції на засаді рівноправности; щоби уникнути всякого перегляду, навіть мирного, Верзайського трактату. І — спершу — здавалося, що пакт похований на завше. Коли оце — бухнула звістка, що він таки буде заключений та що всі заінтересовані сторони (Францію включаючи) погодилися щодо його головних точок.

Перше враження, яке ця вістка викликала в Варшаві, було приголомшення, а в Румунії та Юґославії — ворожі маніфестації. Але нагло — слідом за тим мала антанта — **приняла проєкт пакту,** бо — мовляв — йому вже „винято зуби", бо про ревізію Верзаю в пакті нема мови...

Чи дійсно воно так?

Гадаємо, що не зовсім. Польська преса — як досі так і тепер, не вірить у спасенність для Річи посполитої пакту чотирох. Вона однозгідно стверджує, що пакт — 1) суперечить підставам, на яких стоїть Ліґи Націй з її засадами рівноправности всіх держав, 2) що пакт розбиває Европу на Західну (великі держави) і Східну (повоєнні новотвори) — 3) що пакт, правда, згадує, що ревізія Верзаю не може відбутися поза компетенцію Ліґи Націй, але — всеж чомусь висуває отой §19, який ту ревізію допускає; отже щось таки ту справу порушує й надає їй актуальности, виставляючи її як ціль держав, які заключили пакт... Щось недоговореного є в пакті, щось таємного, стверджує польська преса, й це таємне очевидно є в інтересі Німеччини й на шкоду Польщі.

Таксамо дивиться й француська преса. Славнозвісний комівояжер і адоратор большевиків Едвард Еріо — теж у трівозі. Мовляв, або пакт нічого не значить (бо все дальше залежить від Ліґи) — тоді пощо його було заключати? Або має в собі таємні клявзулі ревізії — тоді він дуже небезпечний для малої антанти й для Франції та для її польської союзниці. Еріо уважає, що пакт — хоч і в укритій формі — а змагає до перегляду точок верзайського договору, підважує Ліґу Націй (де Франція має велику силу), та привлащує чотиром державам (де Франція змайоризована) — компетенцію й ділання, досі застережені тільки Лізі.

Підтвердження цим висновкам Еріота знаходимо в засіданні францускої палати 31 травня. Коли посол Іберн̓ґарей нагадав урядови його обіцянку познайомити палату завчасу з пактом і дати потрібні пояснення, Даляде **відмовив їх.** Мовляв, постанови пакту на разі є тайною, а як прийде ратифікація, то тоді палата про них довідається. Наразіж **уряд пакт підписує.**

Так представляєтьсд справа, а факт, що Німеччина без застережень пакт теж підписала, свідчить хіба про те, що такі її жадання в тій чи інщій формі принято під увагу.

Так справа з пактом стоїть сьогодні. Що вийде з нього пізніше, годі передбачити. Наразі можна лише сказати, що заключення пакту є новим ударом по Лізі Націй, де рей водила Франція; що пакт тимсамим робить великий вилім в окопах оборонців мира 1919 року; та що від нині маса спірних справ рішатиметься не в Лізі, лише в Директоріяті чотирох великих держав: Англії, Італії, Німеччини і Франції, де ця остання буде завше змайоризована.

Мала антанта й Польща лишаються осамітнені в боротьбі сил нової Европи, а поміч Росії — яка — як свідчить її конфлікт з Японією — є зовсім безсила, мало що тим державам поможе...

Опорожнення Рену, плян Юнга й Доса, скреслення репарацій німецьких, приняття Німеччини до Ліґи, признання їй теоретичної рівноправности та нарешті пакт чотирох — ось етапи, які поволі один за другим роблять виломи в Верзайськім договорі, а може й у карті Европи, усталеній там. Нації, скривджені Верзаєм і Риґою — не мають що боліти над цею новою еволюцією...

ЗІ СТАРОКРАЄВОЇ ПРЕСИ

ПОЕТ ЛЕМКІВЩИНИ.

„Письменний з Лемківщини" подає в часописі „Новий Час", з 30. травня ц. р., згадку про письменника Франца Коковського з приводу 30-ліття його літературної праці. Між іншим кладе він головну увагу на те, що зробив Коковський для Лемківщини.

„Коковський — пише він — розбиває тьму на Лемківщині, але розбиває теж уперте, нерозумне, неоправдане переконання нашої суспільности зі східних повітів, що Лемківщина — то пропаща країна. Він виріжнює тепер у своїх творах, особливо публіцистичних, лемківський тип, подаючи опис території, характеристику вдачі, побут, минувшину й сучасний стан культури, прямування і вигляди на успіх спільної праці серед Лемків. Бистрим оком глибокого обсерватора доглянув ювилят чималі скарби душі Лемків, їх безпримірне завзяття в боротьбі за свої духові та матеріяльні цінности, особливо за господарське положення, свою рідну мову і національність. Укупі з тим розвиває ювилят вельми оживлену працю коло збереження памяток лемківської давнини та сучасного побуту. Такі памятки ювилят дуже пильно збирає та приміщує в музею „Лемківщина" в Сяноці. Щоби створити будучим поколінням основу для дальшої праці, призбирав ювилят богатий матеріял для свого твору про визвольні змагання Лемків у 1918—1919 р. По своїй суті та тенденції буде цей твір мати великий та додатній вплив на виховання нового покоління Лемків, яке навяже свій шлях до геройських традицій своїх попередників. Такого угольного камення для свого національного життя потребує Лемківщина в теперішню пору, коли почалася гостра, остання стадія боротьби за мову, правопис і обряд Лемків, коли визначилися змагання тутешніх русофілів: створити окремий лемківський нарід. Коковський знайшов новий, мало відомий терен для своєї письменницької праці, а Лемківщина має в його особі свого письменника. Його лучать з Лемківщиною сердечні струни. Мотиви творчости Коковського то: горе й злидні народу, національні змагання, особисті переживання та хвилини щоденного життя. Такою тематикою володіє він як поет, новеліст, журналіст і публіцист. Простота вислову, щирість чуття і близькість до життя запевнюють Коковському значну популярність і признання".

ЖИДИ ПРО ФРАНКА.

Зприводу відкриття памятника Франка львівський жидівський часопис „Хвіля" помістив статтю про Франка, яку написав співредактор цього часопису, Абрагам Брат, а в якій знаходимо таке:

„Прірва, спричинена смертю Івана Франка в культурному житті области нашого краю, досі не заповнена. І коли нині український нарід складає поклін памятати великого заступника й оборонця поступу, палкого борця за краще та ясніше завтра для своєї суспільности, Жиди приєднуються до тієї маніфестації, шануючи в особі Франка того, що вже в 80-тих і 90-тих роках минулого століття один з перших розумів визвольні ідеї жидівського народу, який рветься до волі з пут неволі та кайдан ґетта.

„Франко один з перших заблистів тоді в нас своїм ширшим світоглядом. Його великий ум відкрив перед ним пробуджені течії новітньої літератури та західньої культури. У тих часах, коли вся славянська література в краю, однаково польська як українська, оберталася ще в тісних рамцях, Іван Франко, один з перших, словом і письмом підніс бунт проти гнету, вказуючи шлях, як пробитися крізь темряву.

„У краю єднається він з найяснішими умами, працює над українською народньою просвітою, орґанізує ряд поступових культурних станиць і осередків вільної думки, що має на меті боротися з темнотою і пасивністю українських мас, які спали тоді політичним і суспільним летарґічним сном.

„У жидівській справі він заперечує асиміляцію. У протилежности до своїх попередників, він перший уводить до української літератури жидівський елемент з позитивного становища. Неґативному типови арендаря (як досі виведеному в українській літературі) протиставляє додатні вартости Жида-людини. У „Жидівських мельодіях" знаходимо фраґменти з жидівського життя, повні апотеози нпр. жидівської материнської любови. З усіх інших творів пробивається співчуття для гнобленого духово та політично жидівського народу.

„Найвище поетичне слово виспівав Франко в „Мойсею", поемі невимовної краси та з чарівними палестинськими образами.

„Жидівська суспільність, що памятає ролю Івана Франка як піонїра поступу та страждальника за свої переконання для добра всіх гноблених і для оборони пригнетених, приєднується до доземного поклону у маніфестації для вшанування великого духа".

ТОРЖЕСТВЕННА ПАНАХИДА ЗА ДУШУ ПОК. ІВАНА ФРАНКА.

„Діло" з 29 травня б. р. подає:

„В суботу, 27 травня, на передодні 17 роковин смерти найбільшого поета Галицької Землі, пок. Івана Франка, відправлено заходом Комітету будови памятника поетови в 9-тій годині ранку у Волоській церкві торжественну панахиду за його душу. Панахиду попередила читана Служба Божа. До панахиди станули: о. крил. Дамян Лапатинський, парох Волоської церкви, о. мітрат В. Базюк, о. радн. Громницький, о. радн. Дзерович, та о. радн. Василів. Співав прегарно хор „Сурма" під диріґентурою І. Охримовича. Церква була виповнена вщерть представниками всіх наших орґанізацій та установ, делеґатів з краю та з Закарпаття. Між учасниками панахиди бачили ми і членів найближчої родини Покійника".

Я. Голубецький.

ЧОРНИЙ КІТ

(Оповідання).

(3)

Коли курка вже була спечена і лежала перед ним на столі, Юлько сказав:

— Як свято, то свято. До печеної курки годилось би додати старий мід. Напиймося бодай по кватирці.

— Меду не рухаймо! — нарозумляв брата Юрко. — З куркою можемо вибрехатися чорним котом. Як брехати, коли спитає, де дівся мід?

— Для жінки той мід засильний, бо дуже старий, — відповів Юлько. — Жінки взагалі не повинні пити. Як пють мід, то повинні пити лекший. Я подбаю, щоби вона не грішила, пючи такий сильний мід.

Юлько взяв пів кварти, пішов до льоху, націдив меду, приніс його до пекарні і поналивав до склянок. До півкварти набрав чистої води, ще раз пішов до льоху і воду вляв до меду. Заколотив і вернуся до пекарні.

Брати розкошувалися, коли їли жарену курку з пришкварениими на маслі картофлями і з салатою. Ще більша розкіш була попивати старий мід. Найбільше розкошувалися тим, що їм до голови прийшла така добра ґадка і що чорний кіт мабуть доброго жаху нажене скупій господині. Також мід, який хлопці пили перший раз в життю, зробив своє. Юлько виліз на рамена брата і сів йому на голову. Юрко покрутив головою, так, що Юлько зсунутся на рамена брата і його голову обіймив ногами. Стис їх так, що Юрко увільнився аж тоді, коли брата добре вкусив. Потому хлопці стали змагатись і качалися по земли.

Аж коли мід троха випарував, оба стали затирати сліди злочину. Визбирали піря, кістки, стегна і потрухи курки. Винесли за хату і закопали. Бляху, на якій курка шкварилася, вичистили. Склянки, в яких був мід, виполокали. Коли вже затерли всі сліди бенькету, взялися до кота. З бочілки витрясли його до діри під припічком і заставили драбинкою. Замкненого кота стали дразнити стеблом. Кіт жалісно нявкав, і як скажений хапав за стеблю, яким вони його скоботали, і псикав.

Весело було хлопцям цілий день, та їм ані не снилося, які то будуть наслідки.

Коли смеркало і челядь зійшлася, знайшли двері від хати замкнені і ключ, як звичайно, схований під порогом. Наймичка, котра перша увійшла до пекарні і глянула під піч, крикнула:

— Та чорна бестія зіла курку!

За хвилю приїхала господиня. Їй розказали про кота і про курку. Вона пішла до кухні, заглянула під припічок і сказала:

— Як би курку зїв кіт, то було би лишилося піря. І кости були би лишилися. Де хлопці?

Юлько і Юрко вже були девятнацятьлітними парубками, та вдова все називала їх хлопцями. Саме тоді Юлько пригнав худобу. Ідучи, налягав на ногу, цілком так як Юрко.

— Юрку! — крикнула Докія. — Ходино сюди до кухні!

Юлько прийшов і очима питав, що господиня від нього хоче.

— Що з куркою сталося, коли нас не було дома? — спитала Докія.

— З котрою куркою? — спитав Юлько. — Може котру вхопив яструб?

— Не про ті, що були на дворі, питаю. Питаю, що сталося з тою, що була тут в пекарни під припічком?

— Я нічого не знаю про якусь курку, — віповів Юлько. Я цілу нину був у лісі. Може мій брат знає що.

Тепер надійшов Юрко. Пригнав з пасовиска вівці.

— Ось тобі на! — крикнула Докія. — Тепер той кульгає. Котрий з вас, гультаї, Юрко?

— Я! — крикнули оба і розсміялися.

— Хто з вас обох був нині в хаті? — спитала.

— Я ні! — відповіли оба.

— Брешете оба! — крикнула. — Хто з вас випустив курку? Хто за неї всадив кота? Де курка?

Парубки стояли неначе би дуже здивовані такими питаннями. Поводилися, будьтоби не розуміючи, що господиня хоче від них. Казали собі раз коло разу розповідати, як то наймичка увійшла перша до пекарні, і замісць курки, під припічком побачила чорного кота. Юрко схилився, щоби сему котови придивитися. Глянувши під припічок, зареготав.

— Що ти там таке смішне побачив? — спитала Докія.

— Смішного я не побачив, тільки мені смішно. Ви всі кричите, що там є чорний кіт. Я жадного кота не бачу там. Ні чорного ні білого. Я бачу, що там цілком супокійно, неначе квочка на покладках, сидить курка. Тота з голою шийкою.

— То се хіба якісь чари? — замітив брат Юрка, Юлько.

Ледви сказав се, коло печі вже не було нікого. Всі подалися взад і стали відступати до сіней. Докія побігла до своєї світлиці, вхопила фляшку зі свяченою водою, прибігла назад і покропила пекарню. Маючи в руках таку оборону, як свячена вода, вона й до печі приступила. Покропила її і схилившись покропила також кота. Кіт все був котом, в курку назад не перемінювався.

— Я бачив якусь стару бабу, що ішла попри хату, — став розказувати Юрко.

Коли Юрко зачав про бабу, одна дівка, наймичка сусіда, нахилилася до вуха Докії і щось шепнула їй. Докія здріґнулася, побіліла як стіна і витріщивши очи з жахом дивилася на парубків, думаючи:

— Не виключене, що так є, як наймичка каже. Та переміна курки в чорного кота може справді є роботою парубків на спілку з нечистою силою. Аж тепер показується, чому то Юрко має одну ногу коротшу...

Се діялося давно. Ще тоді, коли цісар Австрії займив був Галичину. Ще тоді, коли край не мав ні одної залізниці, коли в селі не було книжки ні ґазети, коли ще жадне село не мало школи. Тоді хіба лиш дяки вчили синів богатих господарів, або таких, що своїх синів хотіли вивести на дяків. В тих часах курка, що перемінилася в кота, могла цілому селу нагнати доброго жаху. В тих часах виновника такої переміни не гладили по головці.

Вість про се, що сталося у вдови Півтораковоі, дуже скоро розійшлася по селу. Люди стали збігатися, щоби побачити ту перемінену курку. Що вона перемінена, кождий увірив, бо всі знали що такого чорного кота в селі ніхто не має.

— В Колачинци є лиш два чорні коти, — сказав хтось. — У Цюпахи один і один у Харбала. Та той у Цюпахи має білий кінець лівого вуха, гей у Харбала має білу цяпку на шиї. Сей тут, цілий чорний.

Оба близнюки скоро побачили, що люди відсуваються від них і здалека позирають на них якимись трівожними поглядами. Люди стояли гуртками і час до часу закидали очима в сторону парубків, перешіптувалися. В однім гуртку одна баба розказувала:

— Вже на їх маму був підзор, що вона чарівниця. Раз підслухали її, як вона корові її ворога нашіптувала червінку, щоби та червінка перенеслася на нього. Її поставили перед суд. Вже тоді були би її засудили на спалення, коли би не те, що то були судді, які вже втратили всю віру. То були хіба якісь кальвіни, не християни, бо вони чарівницю увільнили і позволили їй відійти. З такої мами мабуть дещо перейшло на її діти, які необачно Півторакова взяла до себе. Чи не кульгає, раз один, раз другий, цілком так як чорт? І чи не переміняється один в другого, коли тільки схочуть? Як Юрко годен перемінитися в Юлька, або Юлько в Юрка, то чомуж би вони не могли курки зачарувати в кота?!

Так думали ті, що збіглися до хати і під хату Півтараковоі. Перешепти ставали щораз голосніші і перейшли в голосний гамір, перебиваний крикливими проклонами і погрозами. Круг довкола парубків стягався щораз більше, та ще ніхто не важився підоймити на них руку.

Докія ввесь час стояла бліда і тряслася. Нараз прискочила до хлопців і, грозячи їм пястуками, кричала:

— То ви зробили се! З пімсти, що коли інші святкували, то ви мусіли пильнувати хати. Чортове насіння!

Чуючи се, оба хлопці стуманіли і мовчки вдивлялися в свою опікунку.

— Вони й не перечать! — крикнув хтось з товпи. — Стоять, начеб то була пуста дурничка. Такі молоді і вже такі тверді, закаменілі грішники. В імя Боже сплити їх!

Аж по сих словах вихопився дикий звір, що все ще дрімає на дні душі кождого чоловіка.

— Вигнати чорта! Вигнати чорта! — ревіла товпа.

Одні обступили тісно парубків, щоби не втікли. Другі розбіглися по ріща, по солому і по дрова. Приносили і кидали на одно місце.

Парубки побачили, що то не переливки, що товпа не жартує. Люди дуріли і свою погрозу справді могли виконати.

— Люди! — промовив Юрко. — То ми оба зїли курку, бо були голодні. Кота ми спіймали і вкинули в курник, щоби зажартувати собі.

(Конець буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОМОЖІМ ВИДАТИ ТВОРИ ГАЙВОРОНСЬКОГО.

Якраз цього року минає десять літ, як приїхав до нас в Америку наш улюблений музика-композитор, Михайло Гайворонський.

Приїхав він до нас не з порожними руками, а з своїми стрілецькими піснями, які він, будучи сам стрільцем-українським жовніром, складав, компонував тоді, як довкола греміли гармати, як ворог наступав зі всіх сторін, як українське військо, мов льви, хоробро билось, боронячи нашої рідної землиці. Ці пісні, це наша історія стрілецької слави, це наша блискуча, золота, хоч коротенька воля 1918—1919 р. Ці пісні, це сум і радість нашого війська і всього народу. Слухаючи їх, ми неначе стоїмо на фронтах дальшої боротьби за волю і самостійність України.

Ці пісні неодного піднесли із зневіри, пхнули до дальшої праці для нашого визволення.

В кождім хорі, яких ми маємо в Америці і Канаді сотки, чути ці пісні, а з ними чути віддих волі не тільки у співаків, але у соток тисяч слухачів.

Та ми звикли тільки слухати цих пісень і співати їх, а хто, коли і пощо їх написав — нам байдуже. Ми звикли тішитися твором якогонебудь автора, його піснею, чи драмою, але думаємо, що цей автор має нам свій твір за свої гроші видрукувати та ще й нам задармо вислати, оплачуючи й почту. Кажемо, що ми тому невинні. Нас так виховали. Ми звикли себе оправдувати біднотою та рабством.

Та покиньмо вже раз рабство. Ми багаті духом, ми богаті і матеріяльно, нам тільки здається, що ми бідні... Нас тисячі-міліони. Ми жиємо! Алеж жиймо як розумний народ. Цінім своїх мистців, поетів, артистів, композиторів і всіх, що для нас дають живі образи нашої невмирущости.

З нагоди 10-літньої праці нашого композитора Михайла Гайворонського в Америці пустім у світ його музичні твори! Нехай вони йдуть між нас, до наших хорів, шкіл, до кождої хати та й між чужинців. Нехай будять приспаних, нехай оживляють молодь, щоб росла та готувалась до нових стрілецьких кадр, що вже ось-ось повстануть і піднесуть наш синьожовтий стяг соборности...

Даймо свою жертву! Зложімся всі і видаймо твори нашого улюбленого композитора, Михайла Гайворонського!

Створім в кождім місті комітети, які занялисяб цими збірками, а збірки пересилаймо до Обєднання. Хай буде поширена пісня, отсей цінний скарб України, пісня борцястрільця, зпід пера і думки та з серця стрільця Гайворонського!

о. Степан Мусійчук,
Бофало, Н. Й.

Священик Морі вратувався завдяки холоднокровности підчас французької революції. Раз вечором попався він у юрбу. Як лише побачили його, стали кричати: „На ліхтарню з ним!" Уже окружили його та й стали бити за діло. Тоді Морі спитався: Абож то ліхтарня буде ліпше світити, як я буду на ній висіти?" Юрба засміялася та пустила Морія.

—o—

Жінка (в суперечці до чоловіка): Не думай собі, що як ти був на вакаціях в Італії, то ти вже Мусоліні!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

СЕЙНТ ДЖОЗЕФ, МО.

З ювилею на Виставу.

Товариство „Запорозька Січ", від. 355 У. Н. Союза, відсвяткувало дня 20. квітня 20-літній ювилей заснования товариства. Свято випало дуже гарно. З доходу вислано $5 на Виставу в Шікаго.

Відділовий Уряд.

—o—

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Народне віче.

На поклик Центрального Комітету, який лучить у собі 18 національних установ з Гемтремк і Норт Дітройт, відбулося народне віче, на якому головував д. І. Чайківський, а секретарював д. Й. Косій.

Промовляли дд.: М. Чемний, І. Курочка, І. Чайківський і д-р А. Кібзей.

Ухвалено отсі резолюції:

Тому, що на Великій Україні шаліє страшний голод, який грозить вигубленням около шість міліонів українських селян;

Тому, що большевицька влада піклується виключно міським населенням, а не подає ніякої помочі хліборобським робітникам;

Тому, що московська тирання плянує виселити з Великої України половину українського населення і посадити на його місце Москалів і помосковщених Жидів-комуністів;

Тому ми, українські робітники з Гемтремк і Норт Дітройт, зібрані на нинішнім вічу, ухвалюємо:

1. Щоби віднестися до редакцій українських часописів, щоби вони присвятили найбільшу увагу на події на Великій Україні і спонукали нашу іміграцію до уладжування віч і зборів та масової висилки петицій до федерального уряду з проханням помочі для голодуючих.

2. Взиваємо урядників і лідерів усіх наших центральних установ, щоби вони порозумілися між собою і зложили спільну делеґацію до Вашінґтону для добуття помочі голодуючим.

3. Домагаємося від наших редакторів, щоби вони порозумілися між собою і видали коротку, але ясно написану брошуру, в англійській мові, у якій буде представлене жахливе життя-буття наших селян на Великій Украні — на основі звітів американських і англійських, канадійських і інших неукраїнських кореспондентів.

4. Закликаємо всі українські національні партії до створення одного протимосковського фронту і до рішучого бойкоту всіх запроданців, що запродали себе на зрадницу службу червоним московським імперіялістам.

5. Взиваємо всіх українських робітників до отвертого протесту, проти комунізму, котрий завів таку кріпацьку неволю, якої ще не було на світі, а з комуністів створив нове панство, яке має право смерти і життя над усією рештою суспільности.

6. Поручаємо Центральному Комітетови:

а) Щоби вислав петицію до президента, наших послів, сенаторів і визначних людей з проханням ратунку для вмираючих з голоту селян на Великій Україні.

б) Щоби порозумівся з Українцями на західній стороні міста Дітройт і на передмістях, і щоби разом з ними виробив плян масового демонстраційного походу і протестаційного віча проти московсько-большевицької тиранії і її чортівського пляну на знищення української нації.

в) Щоби висловив признання редакціям місцевих часописів „Фрі Прес" і „Нюз", які подали звіти про страшний голод між селянами на Великій Україні і про пляноване виселення Українців з українських земель.

Всі резолюції принято одноголосно.

М. С.

ЦІКАВІ ПОДРОБИЦІ ПРО АФРИКУ.

500 муринських мов.

В Африці жиє 120 міліонів чорних людей (Ніґрів), що говорять більше як 500 мовами, а лише три міліони білих. Ця частина світа поділена на багато европейських кольоній, а є там і муринська република Ліберія. Добре виводяться льви й антильопи та вдаються банани й кокосові горіхи.

Мурини жиють у хатах по більшости глиняних, а їх жінки люблять строїтися майже таксамо, як жінки інших частин світа. Лише з тою ріжницею, що вдоволяються нашийниками та нараменниками з мосяжного або й звичайного металю. Їх обовязком є дбати про домашнє господарство та виховання дітей.

Мущини, як усюди, люблять поступити на балачку, головно коли при цьому можна випити.

Найважнішою подією в житті Мурина є смерть, нагода до великого торжества. З небіжчиком в Африці багато не церемоняться. Похоронять його біля хати, щоби до нього не мали далеко ходити. Його смерть прославляють пиром, на який убивають кілька волів. У пирі беруть участь визначні мущини та вистроєні жінки. Скликають на пир гостей звуком спеціяльного рога, а бувають там і чужинці. Приходять воївники зі списами та щитами. Клякають біля гробу й моляться. Жінки приносять увесь маєток покійника та в супроводі ріжних церемоній ховають його у великі діри. Багато їдять і пють, танцюють при звуках барабана. Тягнеться це часто три дні та три ночі.

Мурини в Ніґерії є побожні й забобонні. Найсильнішим їх богом є володар грому Шоґо. Він зображений з двома молотами. Мурини його люблять і бояться його. Присвячують йому найбільші свята в році, при яких жреці (духовники) приносять у жертву вівці й півні. При цьому також пророкують будучину при помочі пальмових зерням, званих Іфа. На ці зернятка роблять собі Мурини спеціяльні сховки в формі фіґурок, які доказують їх мистецький змисл плястики. Таксамо по мистецькі зроблені фіґурки фетишів, яким Мурини приписують таємні сили та які дуже шанують. Таксамо гарно вироблені діточі забавки, які набожно переховують усе життя.

Одначе стара Африка вимирає. Муринські ученики, що вийшли з місіонарських шкіл, дивляться з погордою на своїх голих братів. Множаться теж ріжні секти.

Пісні співають Мурини в супроводі барабана. Треба тут згадати, що слово джез, себто муринська музика, яка завоювала ввесь світ, завдячує свою назву муринському музикантови з Филаделфії, Вашинґтонови Джезови. Цікавий є зміст муринських пісень: в одній перестерігається мущину, щоби не пив горівки від білих. В іншій гумористично зображена втеча племени Еґба (збабілого наслідком місійної діяльности) перед завзятим, примітивним племенем Оно. Інша пісонька каже, що цивілізовані пани журяться лиш ознакою своєї культури — штанами. Ще інша пісня говорить про півника, символ волі, який колись таки привитає над Ляґосом схід сонця свободи.

Чоловік і жінка проходжуються в парку. Жінка показує лавочку на узбічі:

— Пригадуєш собі, тому двацять літ присягав ти мені, що кохатимеш мене до смерти.

— Справді! Хто то був би подумав тоді, що ми дійсно повінчаємося!

—o—

Дочка (до батька): Татку, той пан з протилежного вікна кидає мені поцілунки.

Батько: Відкинь йому їх і не перешкаджай мені!

Д-р Г. Ґ. Скеґар,
Шікаго, Ілл.

НАШІ МОЛОДІ ПИСЬМЕННИКИ.

Часть VII.

Попри українську літературу в Канаді та Америці можемо говорити ще й про анґлійську літературу, яку творять молоді українські вчені, котрі тут уже кінчили школи, або вродилися на американській землі. Щоправда, такої літератури не маємо ще багато, але це, що вже маємо, є добрим початком.

Тут обговорю книжку: **"Ukraine** — The Sorest Spot of Europe", яку написав Василь Свистун. Про В. Свистуна треба згадати, що уродився він в селі Сороцько, повіт Скалат, в Галичині, дня 14 січня 1893 р. До Канади приїхав в грудні 1912 р. скінчив два університети: з Саскачеваньського університету отримав науковий степень B.A. в 1918 році, а з Манітобського університету отримав правничий титул L.L.B. в 1931 р. В 1916 р. заснував він Українську Бурсу ім. П. Могили, яка тепер поширилась на Едмонтон і Вінніпеґ.

Сама книжка **"Ukraine—**The Sorest Spot of Europe" є в розмірі 6X8¾, має 67 сторін друку, 8 ілюстрацій, та мапку України. Ціла книжка висвітлює польську пацифікацію в Галичині в 1930 р., та подає факти, як Поляки знущалися над безборонним українським населенням. До цього автор цитує богато ріжних матеріялів в анґлійської преси та дає свої виводи. Книжка ця є історичним документом і тому повинна знаходитися в бібліотеці кождого Українця.

В. Свистун також написав другу книжку (по українськи) **"Червоний терор на Україні"** в 1930 р., де висвітлив, як большевики панують на Україні.

Друга важна книжка, яка вийшла друком в 1932 р., є **"The Story of Ukraine"**, яку написала Марія Струтинська Ґамбаль, дочка о. М. Струтинського. Книжка є в розмірі 6X9, 120 сторін друку, добрий папір, добра коректа, зелена окладинка, містить 29 ілюстрацій і мапку України.

Авторка переповіла цілу історію України як діточу байку, але дуже інтересно. З кождого друкованого рядка, з кождої сторінки книжки пробивається безмежна любов авторки до всього, що українське. Здається, що авторка хоче ввійти сама в душу дитини, та показати дитині, що й ми маємо свій гарний край, яким треба дорожити, який треба любити та за який варта вмерти. Я зробив пробу, чи діти будуть цю книжку розуміти як треба, тому позичив свою книжку прочитати двом хлопцям, літ 13 і 14, а потім випитував їх, як їм книжка подобається. Обидва хлопці дуже докладно переповіли мені в загальних нарисах історію, а один з них навіть поробив собі нотатки з головніших дат. Це був для мене доказ, що ця книжка повинна бути в кождій українській хаті, де є лише діти. Значить — труд авторки більше як оплатився.

Жалко лише, що авторка перепустила дві ілюстрації на ст. 55 і 92, які не вийшли добре, а повинні були бути найкращі в цілій книжці.

В Ню Йорку вийшли кілька чисел маґазину **"Nestorian"** (в анґлійській мові), якого редактором був **д-р Юрій Андрейко.** Самий маґазин є не менше цікавий, як історія д-ра Андрейка. Уродився він в Теребовлі, Галичина, 12 лютого 1899 р., а як мав шість років, приїхав з родичами до Америки. Тут виростає, в Ню Брітин, Конн. Кінчить гай скул, а в 1921 р. отримує степень A.B. з Колюмбія університету, в 1922 р. виїздить до Німеччини та в Берліні записується на медицину. В 1928 р. отримує степень M.D. та вертає назад до Америки, а від 1931 р. зачинає лікарську практику в Ню Йорку.

Маючи добру освіту, та говорячи дуже добре трома мовами, пише знамениті статті. Примірøм беру число цього маґазину з квітня 1931 р. та читаю редакційну статтю. Що за глибокі думки тут, що за мудрі пляни для нашої молоді!

Я думав, що зможу зацитувати деякі речення з цеї статті, не нарушуючи цілости, але коли перечитав пораз третій цілу статтю, то бачу, що не можу оминути ані одного слова, коли не хочу, щоби не викривити ориґіналу думки автора. Отже мушу зацитувати повну статтю:

YOUNG UKRAINE.

The power and prestige of a nation, its status among other nations, depends upon nothing so much as upon the number and calibre of individuals it has to champion its interests. It is a commonplace fact that individuals and not peoples made and still make history. A nation can be compared to a tree, and like a tree it bears fruit. Some nations do not bear fruit and these are maturing or dying, some are sufficiently fruitful to maintain their existence, while others are prolific and it is they that are growing. The value of a tree is in direct proportion to the amount and quality of the fruit it bears; so also is the prestige of a nation in direct proportion to the number and class of individuals it produces. Fruit grows out of and on the fruit tree, and so do individuals grow out of and in the nation. A tree that does not bear fruit is just timber; a nation that does not produce individuals is just a mass. With the one men construct ships, with the other nations build empires.

We Ukrainians need more individuals and better individuals if we are to forge ahead as a nation; we are as yet a tree that is not sufficiently productive of fruit. The writer is willing to admit that his judgement is guided perhaps more by superficial observation than by extensive reserch or exhaustive study, neverthless he does not think that he shoots very wide of the mark when he makes so broad a statement. The events of the past fifteen years in international politics show quite clearly that Ukraine needs men of influence, men of power, men of wealth, men of outstanding ability. Ukrainians need men who know to request attention, but they also need individuals who are in a position to command it. Too often has the Ukrainian cause been advocated by an enthusiasm that was purchased rather than felt. No doubt it is better to have such advocacy than none at all or incompetent advocacy but we should not forget that we ourselves know best what we want and how badly we should want it. We should train ourselves to become our own advocates. We must finally realize that if we are ever to have what we want, we ourselves must go and get it. No amount of requesting, petitioning or begging will get the Ukrainians what they want, — at most it will bring them what the petitioned are willing to give. "God helps him who helps himself," was meant for nations too.

"Young Ukraine" was organized primarily to help and encourage Ukrainian individuals to grow,—not as potatoes but as individualities. Our inteterests are essentially egoistic, individualistic. In the main we are concerned with ourselves, with our own growth and development. The cobbler in "Young Ukraine" is determined to become the best cobbler in the attorney. We wish to see Ukrainians occupying positions of prominence and influence in every field of human activity; and we feel sure they will. When they are qualified to do so. We do not wish to dissipate our efforts and energies, for that would only leave us exhausted and no one the better for it; we wish to concetrate our endeavors upon ourselves. **We believe that we shall be doing more good by helping a few to rise above the level of mediocrity than by aiding many to reach it."** (Підчеркнення мої. — Г. Ґ. С.).

Так, це правда! Нам треба виховати кілька осіб з великими здібностями, замісць кількасот з пересічними здібностями. Але як це можливе, коли журнал, що попав на таку велику думку, перестав самий виходити? Значить — самий зародок завмер.

Мусимо спитати д-р Андрейка: Що це? Чи на тім має кінчитися такий гарний початок?

До арешту привели нового арештанта. Арештанти питаються його:

— А вас за що замкнули?

— На св. Андрія я виливав олово.

— То що?!

— І вилялися доляри.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє членів, що мітінґ відбудеться у неділю, 18 червня, у місци і часі як звичайно. На мітінґу буде багато справ до полагодження. — Й. Володка, секр.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 18 червня, в годині 1-ій попол., в Юніон Гал. Проситься всіх членів прибути на мітінґ ч. салі 4, 2-гий поверх, Норт Вайомінґ ул. і заплатити свої місячні вкладки, як рівнож вислухати справоздання. Задовженим членам пригадується, щоби вирівнали свої залеглости, коли ні, то будуть суспендовані. — С. Единяцький, рек. секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 123, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 18 червня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали. Проситься членів прибути на означений час. Буде звіт делеґата з конвенції та інші справи до полагодження. Проситься довгуючих членів вирівнати свій довг сего місяця, бо інакше будуть суспендовані. Хто з членів хоче виміняти свою грамоту, нехай принесе на мітінґ стару грамоту. — Григорій Мрикало, секр.

ФОРД СІТИ, ПА. Тов. Зап. Січ, від. 63, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 18 червня, в годині 1-ій пополудни. Обовязком є кождого члена бути на мітінґу. Урядники і контр. комісія дадуть звіт за пів року. Є важні справи до вирішення. Проситься членів платити точно кождого місяця, бо члени до каси товариства не платять тож каса не може за нікого платити. — Михайло Личак, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 18 червня, зараз по Сл. Божій, там, де все. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо маємо деякі справи до вирішення. Рівнож делеґат здасть дуже інтересний звіт з 18 конвенції У. Н. Союза. Довгуючих членів напоминається, щоби як найскорше виміновали свої старі грамоти на новий рід обезпечення і затягали позичку на дальше плачення своїх вкладок, бо Бр. каса вже вичерпана і не може дальше за нікого платити. — П. Салмаха, секр.

ВРЕСЛАВ, ПА. Бр. св. Андрея, від. 30, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18 червня, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути на означений час і заплатити місячні вкладки, бо урядники не будуть більше ходити по хатах. — Михайло Филипс, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. оТв. Запорозька Січ, від. 206, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 18-го червня, в годині 1.30 пополудни в парохіяльній гали на Блекстон ул. Проситься всіх членів і членкиць прийти на цей мітінґ, бо делеґати здадуть звіт з конвенції та будуть інші справи до вирішення. — Дмитро Лукиник, предс.; Ілія Околіта, кас.; Мик. Яцишин, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 248, повідомляє всіх членів, що 11 червня мітінґ не відбувся, бо було замало членів. оТму мітінґ відложено на 18 червня, в неділю, в годині 12.30 пополудни. Проситься членів прибути в означений час, бо уряд сам не може справ полагоджувати. Кождий член має заплатити свої місячні вкладки на мітінґу. — М. Пик, предс.; А. Зубко, кас.; В. Чернецький, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, подає до відома всім своїм членам місцевим і позамісцевим, що піврічні збори відбудуться в неділю, 18 червня, в годині 2-гій пополудни, в гали парохіяльній, 803 Н. Фронт ул. Проситься усіх членів явитись на тих зборах, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання урядників за 6 місяців і справоздання делеґатів з конвенції У. Н. Союза, та інші справи. Проситься усіх членів вирівнати свої довги, бо інакше будуть суспендовані. — Н. Антонюк, голова; І. Руткевич, секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 18 червня, в годині 2-ій пополудни, в гали М. Негребецького, 81 Н. Рівер ул. Контрольори мають обрахувати книжки в пятницю, 16 червня, в годині 6 вечір. Довгуючі члени мають заплатити свій довг. — С. Карбовник, предс.; И. Кривий, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітінґ відбудеться в суботу, 17 червня, в годині 6-тій ввечір, в гали, де звичайно. Напоминається всіх місцевих і позамісцевих членів, ощби прибули на означений час, бо лишилося багато важних справ до полагодження. Не явившийся член підлягає карі після ухвали. — М. Шпак, М. Кльован, Ю. Бурак.

АЛЕНТАВН, ПА. Сестр. Неп. Зач., від. 151, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 18 червня, в годині 1-ій пополудни, в гали Укр. під ч. 803 Н. Фронт ул. Проситься всіх явитись на означений час, бо є дуже важні справи до полагодження. Делеґатка здасть звіт з конвенції У. Н. Союза. Напоминається довгуючих вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Марія Яремчук, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Відділ 300 повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться 18 червня, зараз пополудні, в церковній гали. Проситься всіх прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Делеґат здасть звіт з конвенції У. Н. Союза. Довгуючих членів проситься вирівнати довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Глядьо, предс.; Ст. Загродніческ, кас.; Андрій Годчак, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 347, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 18 червня, в годині 2-гій пополудни, в гали де звичайно. Проситься всіх членів явитись на тім мітінґу, бо контрольна комісія буде здавати справоздання за пів року. — Іван Гатала, пр.; Ст. Мусій, кас.; Гр. Тимчій, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Подається до відома членам і членкицях Бщг Сош. св. Духа, від. 237, що піврічні збори не відбулися 11 червня, бо галя була занята. Тому збори відбудуться 18 червня, зараз по Сл. Божій, в У. Н. Домі. Обовязком є кождого члена і членкиці прибути конечно на ті збори в означений час, та вислухати звіту контр. комісії і делеґата з конвенції У. Н. Союза. Проситься довгуючих членів старатися платити свої місячні вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Або вимінайте свої старі грамоти на нові і користайте з нагоди, яку нам тепер дає нова система в У. Н. Союзі. — Лука Благітка, предс.; Григорій Забитко, кас.; Григорій Стеців, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Василія, від. 229, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 18 червня, в церковній гали при 7-мій ул. Проситься всіх членів явитись. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали сво івкладки. Члени, котрі бажають дістати позичку, нехай прийдуть на мітінґ. Члени, котрі бажають виміняти свої грамоти, нехай принесуть старі грамоти на мітінґ. Делеґат здасть звіт з конвенції У. Н. Союза. — М. Дутчак, предс.; М. Кацюпка, кас.; Дочич, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 18-го червня, в годині 2-гій пополудни, в гали У. Н. Дому, 237 Гопп ул. На збори повинен прийти кождий член, щоб почути справоздання делеґата з конвенції У. Н. Союза. Справоздання буде дуже цікаве і важне, тому кождий член повинен знати, що на конвенції ухвалено. Кождий член повинен заплатити свою вкладку, а довгуючі повинні вирівнати свій довг, бо товариські гроші в банку заморожені і каса не може за нікого платити. З неявившимися членами поступиться після статута. — Василь Микитин, предс.; Петро Головачук, кас.; Мих. Федорів, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Ст. Мельничука, від. 331, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 18 червня, в годині 2-гій пополудни, в Нар. Домі. Напоминається членів, щоби явилися на мітінґ, бо буде справоздання за пів року. Не посилайте дітей на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. — Мих. Гидтюк, предс.; Франко Бучинський, секр.; Мих. Ключка, кас.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться в суботу, 17 червня, в годині 6.30 ввечір, в церковній гали, 127 Парк ул. Просимо не забути прийти на означений час. Делеґат здасть справоздання з конвенції У. Н. Союза. Тов. має взяти участь в 20-літнім ювилею Укр. Січи дня 18 червня, в неділю. Пригадується довгуючим членам, ощби вирівнали свої вкладки, бо відділова каса не вспромозі більше платити за членів вкладки. Коли хто не прибуде на цей мітінґ, буде після ухвали суспендований. — Н. Плуговський, предс.; В. Колесняк, кас.; Мих. Довгий, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 17 червня, в годині 7-мій ввечір, в гали під ч. 72 Моріс ул. Проситься кождого члена явитись на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Котрі члени хочуть змінити свої грамоти, то нехай принесуть на мітінґ свої старі грамоти. — Микола Пупчик, предс.; Андрій Сиякула, кас.; Семен Кусень, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома усім місцевим і позамісцевим членам, що мітінґ Бр. св. Георгія, від. 239, відбудеться в суботу, 17 червня, в годині 7 ввечір, в гали де звичайно. На цей мітінґ проситься усіх членів явитись, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт з конвенції У. Н. Союза, який здасть делеґат. Проситься членів старатись вирівнати свої вкладки як за себе так і за дітей, бо інакше будуть суспендовані, бо братська каса не є всилі за нікого більше оплачувати вкладок. — Семен Рудакевич, предс.; Ст. Вільчинський, кас.; Н. Волос, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. ім. Князя Данила, від. 356, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 18 червня, в годині 2-гій пополудни, в домі Укр. Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Проситься усіх членів прибути на піврічний мітінґ, бо контроля здасть звіт за 6 місяців і є багато важних справ до полагодження. Проситься довгуючих членів прийти і по змозі вирівнати свої довги, бо інакше уряд буде змушений таких членів суспендувати. Члени, котрі хочуть змінити свої грамоти, нехай принесуть на мітінґ свої старі грамоти. — Іван Сорока, Мих., предс.; Яким Шкрібенець, кас.; Олекса Діорка, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 17-го червня, в годині 8-мій ввечір, під ч. 217 Іст 6-та ул. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Делеґат здасть звіт з конвенції У. Н. Союза. Проситься членів принести старі грамоти до виміни на нові. — П. Боднар, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Ів. Франка, від. 83, повідомляє усіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 17 червня, в годині 7-мій ввечір, в У. Н. Домі, 847 Н. Френклін ул. Проситься усіх членів прибути на цей мітінґ, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. — Р. Карбівник, предс.; П. Семків, кас.; Ілько Савчин, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Сестр. Любов, від. 37, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членкиць, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 18 червня, в годині 3-тій пополудни, в галі У. Н. Дому, 216 Фултон ул. Обовязком є кождої членкиці явитися на цей мітінґ, бо буде звіт контролі і делеґатки з конвенції У. Н. Союза. Проситься членкиць, котрі ще не заплатили за тікети на баль, щоби заплатили на цім мітінґу. Проситься довгуючих членкиць, а є такі, що довгують і по 4 місяці, щоби вирівнали свої довги, бо інакше поступиться з ними після статута. Котра членкиця хоче виміняти свою грамоту, нехай принесе на мітінґ свою стару грамоту. — Анна Горін, пр.; Анастасія, Огар, кас.; Анна Генега, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що піврічні збори відбудуться 18 червня, в годині 1.30 попол., в галі церковній, 47 Гопп ул. Обовязком є кождого члена і членкиці прибути на збори, бо делеґат Ю. Мельничук здасть звіт з конвенції У. Н. Союза. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані, бо місцева каса уже не буде платити ані одного цента більше за нікого, ані, то нехай міняють старі грамоти на нові, то дістануть позичку на заплачення своїх вкладок. — М. Табачук, секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Мих., від. 332, повідомляє всіх членів і членкиць, що звичайні збори відбудуться в гали У. Н. Дому в понеділок, 19-го червня, в годині 7-мій ввечір. Проситься всіх членів і членкиць прибути на збори, бо буде справоздання делеґата з конвенції. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо інакше стратять право до запомоги вразі слабости і будуть суспендовані. — М. Туранська, рек. секр.

М. Костишин.

ТОЙ САМ...

(S. S., членови 361 від. У. Н. Союза).

Любий друже! Ти питався:
Хто це!?
Певно Ти думав:
„Мабуть в нього шкіл чимало,
Що збір думок написав".

Ой ні, Друже! Шкіл ніяких
В мене з роду не було,
Тільки рабство, чорна праця,
В спадщині мені прийшло.

Зживсь я з ними... Бо в кріпацтві
На селі я народивсь,
До неволі привикати
Від дитини я учивсь.

Як привела на світ мати,
Все купала у сльозах,
Колисала тяжким горем,
Повивала в рабський страх.

Та не довгож тая доля
Усміхалася мені...
Іще днесь, коли згадаю,
Все те бачу мовби в сні.

Ще десятий не скінчився,
Як сиротою я став:
Втратив матір, втратив батька,
Хоч життя я ще не знав.

Комуж було пожуритись?...
Тай на що я кому здавсь?...
На те тільки, щоби кождий
Моїм трудом упивавсь.

Так минали дні юнацтва;
Много лиха я зазнав:
І на ласках, і в салдатах,
Потім в світ повандрував.

Знов чужина, рабська доля,
Канадійська заметіль,
Степи дикі, чужа мова
Витискали в серцю біль.

Не хотілось там співати,
Як заревів дикий звір.
Нераз благав: Прийди, смерте!
Все прожив я впереkір.

Де звертавсь, — чуже, неріднє
Скиталыцем я себе чув,
Та душею і думками
На Вкраїні завше був.

Увижались рідні села,
Як пишаються садки,
А черешні прибирають
Білесенькі сорочки.

Там ручаї, стрімкі гори,
Зилах дише від квіток,
А на приспі біля хати
Пестить мати діточок.

Шумлять верби кучеряві,
Небозвід від зір горить,
Там тополя при криниці
Буйним листом лопотить.

Там дівчина, мов та рожа,
При воротах стоїть, жде,
Виглядає, чи з діброви
Чорнобривий вже іде.

Соловій в гаю щебече,
Знов заводиться на день,
Жайворон дзвенить у хмарах,
Линуть хори тих пісень.

Чабан тужно виграває,
Там зазуля закує,
Бузько собі заклекоче,
Дятель пукає своє.

Де повернеш, де поглянеш,
Кругом справді тихий рай!
На чужині — степи дикі,
В них ти марно пропадай.

Нераз серденько щеміло,
З ним я гірко розмовляв:
Радів, плакав і сміявся,
Жаль і сльози виливав.

Про братів журбу й недолю
Плакав я пятнацять літ...
Схаменувсь я тай думаю:
„Чиж остогид мені світ?

„Годі плакати, журитись,
Бо плаксивим ще прозвуть.
Давай, кажу, хоч на старість
Пожартую з вами тут"...

От виросли стрічки жартів,
Те, що я вереживав.
Не забудьте, що в тих жартах
Много правди я сказав.

Світ навчив мене розуму,
Оминати всякий блуд,
Тільки житя для Вкраїни,
Для народу класти труд.

Любий Друже! Ці прикмети
Розбурхали мій настрій...
От Тобі, неначе брату,
Розказав я момент свій.

Ще питав Ти: чим труджуся?
Памятай, що я не „дук",
Лиш робітник, жию з праці
Мозолистих своїх рук.

Це я той, за ким питав Ти,
Кому щастя Ти бажав,
Тож пізнай мене, мій Друже,
Що про себе я сказав.

Не встидайся мого стону!...
Однакові тут всі ми:
Пішли в світ шукати щастя
Поневолені сини.

Оплакуєш нашу долю,
Гірку долю важких страт,
Та Бог знає, з чим на завтра
Зустрінеться там наш брат...

Прощавай же, любий Друже,
І вибачний мені будь...
Люби серцем Україну,
Во вік її не забудь!

Працюй щиро для народу
І слова мої спімни...
За признання, за пошану,
Хоч спасибі мій прийми.

— Ну, признайся, Юрку, — питає пан Шкоруляк братчика панни Олі, в якої родичів буває — чи ти не заглядаєш крізь дірку від ключа, як я є з Оленою сам у кімнаті?

— Дуже рідко, — відповідає хлопчик — лише тоді, коли мама не заглядає.

—o—

— Знаєте, мені так дуже сподобався ваш пес, що я конче хочу купити собі його у вас. Дам вам за нього двацять долярів.

— То виключене! Це пес моєї жінки, то вона вічно жалувала би за ним, як я продав би його. Та дайте мені десять долярів більше. Тоді, про мене, може собі жалувати — скільки їй завгодно.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

RADIO.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО.

В неділю, дня 18-го червня, в годині 8.30 до 9.30 рано, буде програма на радіо, присвячена памяти Січових Стрільців.

Програма получена з відчитом, по українськи й англійськи, як також буде співати Український Хор з Ню Йорку.

Стація „Доблю О. Ві., 1130 Кс. (Огол.).

ПЕЧЕРНЕ МІСТО.

В Еспанії 50 миль від Ґренади є містечко Ґвадікс, якого більша частина населення живе в печерах, видовбаних у глинястій верстві гори.

Тому що містечко має 35 тисяч населення, то й підземне місто не мале. Воно має мешкання, коридори-вулиці й площі на перехрестях вулиць.

Кожне мешкання має кухню, заосмотрену в 15—20 метрову руру для відпроваджування диму. Отвір рури виходить на двір, так, що узбіча гори петрі від чорних точок.

Обстановка в мешканнях доволі гарна, є там і електрика.

Цікаве, що в тім підземнім місті є і „триповерховий" дім, палаци, який у глибині гори побудував один ґвадікський керемієт. Поверхи получені між собою величезною драбиною на подвіру уладжене штучне озеро і т. д.

Та найцікавіше, що узбіччя гори в цьому місті виложене мармуром на спосіб справжньої фасади, й навіть зблизька подобає на палатку прибудовану до гори.

Печерне місто має свою церкву, також видовбану в землі. Церква прибрана багато, вилискується від золота й самоцвітів. На видця, що вперше бачить її, це робить сильне враження.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

(67)

„Скажи мені", рішучо почав домагатися молодий дикун, „як тебе звуть по імени у твоїй землі?" „Я Джесон Ґрідлі", відповів Американець. „Джесон!" — здивовано закричав дикун. „Я чув це імя. Скажи мені, де ти дів Іванну, червону цвітку Зораму?" В його голосі чути було звуки погрози. „Я йшов вашими слідами довго, аж поки їх не сполокав дощ. Я йшов з твоїм приятелем. Я казав, що вбю тебе, але він говорив, що ти їй не зробиш нічого злого".

„Так, я Іванні нічого злого не зробив. Вона пішла зо мною добровільно. Але пізніше вона лишила мене. Та скажи мені, хто говорив тобі про мене?" — запитав Ґрідлі. „Хіба ти не знаєш Тарзана?" — відповів дикун запитом. Ґрідлі був уражений вісткою: „Тарзан! Тарзан! Ти бачив його? Він живий?" — запитав схвильований Ґрідлі. „Він тепер мертвий". „Ти певний, що він мертвий?" „Так, я певний", відповів дикун. „Його схопив ціпдар і заніс високо в скелі на поживу собі".

Джесон Ґрідлі не хотів вірити, щоб Тарзана не було в живих. Він не міг собі уявити, щоб ті величанські мязи вже більше не жили, щоб та хоробра й надзвичайно відважна людина була вже мертва. „Чи ти бачив його мертвим?" — запитав Ґрідлі. „Ні. Після жертви ціпдару сліди не лишаються ніколи. Тепер я хочу знайти Іванну", відповів дикун. „Я також шукаю її слідів. Давай тепер шукати її разом", сказав Джесі Ґрідлі. „Добре. Вона скаже мені, чи я тебе повинен убити, чи ні".

Не дуже подобалася Ґрідлієви така відповідь. Він памятав, що Іванна покинула його розгнівана. Можливо, що це її коханець, тоді годі чекати від неї та від нього пощади. Будемо шукати її, а потім побачимо, що буде", відповів Ґрідлі. „Але як тебе звуть?" „Тор", відповів дикун. Це нічого не пояснювало Ґрідлієви. Далі Тор розповів Ґрідлієви, що за Іванною гналися двоє людей. Тор запропонував іти разом тепер шукати дівчини. „Я знаю, де вони могли подітися з нею", говорив дикун.